

Els joves balears no es mouen en català

Una enquesta encarregada per l'executiu illenc, "Anàlisi de la realitat social dels joves de les Illes Balears", s'ha realitzat entre joves d'entre quinze i vint-i-nou anys, segment que representa més del 22% del total de la població.

A partir del punt de vista dels joves balears sobre la qüestió idiomàtica i identitària (vegeu el requadre adjunt), la conclusió inexorable és que no els interessa massa el català com a llengua de relació social, ni tampoc es plantegen sentir-se nacionalment diferents a la condició espanyola. Agrupant percentatges identitàris, es constata que fins al 60% es considera, només, tan o més espanyol que no una altra identitat (balear); mentre que el 21% es considera, només, tan o més autòcton que espanyol, i la resta no contesta. Pel que fa a l'ús dels idiomes oficials, el 57,9% diu que "s'expressa millor" en castellà que no en català, i només el 16,8%, a la inversa. Un 21,6% diu que ho fa indistintament en una i altra llengua. És a dir, que pràcticament per a quatre de cada deu joves balears l'idioma de relació social és el castellà. Aquesta dada és

Les dades sobre l'ús del català entre els joves balears comencen a ser preocupants.

El català és poc parlat per la joventut illenca, segons una enquesta encarregada pel Govern balear, una conclusió que s'avé amb les d'altres estudis.

El jovent balear

Població

Els joves (de 15 a 29 anys) representen el 22,6% del total de la població balear.

Ideologia

Identitat

Estudis

El percentatge de joves estudiants és menor que el de tot l'estat, la majoria treballa o aspira a fer-ho.

	Estudien	Treballen
Balears	37,9	62,1
Estat espanyol	45,1	54,9

Llengua

Idioma d'ús. S'expressa millor en...

En l'educació. Es mostra partidari de les classes en...

Font: "Anàlisi de la realitat social dels joves de les Illes Balears", enquesta feta per l'empresa Sigma Dos per al Govern balear.

certament preocupant si es té en compte la importància quantitativa de l'univers enquestat, els joves, que són els que ocuparan en breu termini –i de fet ja comencen a ocupar– els llocs de referència professional, política, social, etc. Aquestes dades tan negatives s'avenen, a més, amb el perfil sociolingüístic que mostren altres estudis. Per exemple, les xifres demogràfiques, que indiquen que entre el 42 i el 43% de la població són immigrants, la immensa majoria dels quals, per no dir tots, no parlen en català. I una altra, encara: el catedràtic de Geografia Humana de la Universitat de les Illes Balears (UIB), Pere Salvà, que s'ha especialitzat en estudis demogràfics i socials, dedueix –a partir d'un treball que ha dirigit, encara inèdit– que fins a prop del 70% dels balears no té cap adscripció identitària ni lingüística amb la llengua pròpia de Balears i les seves manifestacions culturals.

L'educació sembla l'única esperança de futur. Tanmateix, les coses no van tampoc per aquí gaire bé. Si més no, així ho diu el Consell d'Europa en l'informe sobre els models educatius vigents a l'estat espanyol. En aquest document es criticava fort ferm el model balear perquè no assegura "suficientment" el coneixement efectiu del català, i advoca perquè l'administració illenca –i també la valenciana– assumeixi el sistema d'immersió que caracteritza l'educació a Catalunya.

Reaccions. A pesar de l'allau de dades que adverteixen de la situació molt preocupant del català com a llengua de relació social –altra cosa és el coneixement de l'idioma, que avança percentualment sense que això es tradueixi en l'ús quotidià–, i la coincidència en el temps de la publicació de l'anàlisi i de l'informe del Consell europeu citats, el fet és que les reaccions han estat piques. De fet, només tres organitzacions han posat el crit al cel: l'Obra Cultural Balear (OCB), el sindicat STEI-I (Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament de les Illes-Intersindical) i, en el món polític, el PSM. Tota la resta de partits polítics, poc o res. I en l'àmbit empresarial, la resta del sindical, l'universitari, i en general social, de reaccions, cap ni una. Les tres organitzacions citades que han contestat als resultats de l'informe han exigít al Govern balear que posi en marxa plans de xoc per "salvar" el futur del català. Però l'administració conservadora illenca no ha contestat directament les interpellacions fetes. Encara és més, fins i tot ha posat en dubte, indirectament, el valor de l'informe emès pel Consell d'Europa. En efecte, el conseller d'Educació, Francesc Fiol, deia com a resposta que "caldria conèixer" quins són "aquests experts" que han confeccionat el treball i com han arribat a les conclusions exposades. Pel que fa a l'enquesta encarregada pel mateix Govern, sobre els usos lingüístics de la joventut balear, els portaveus de l'executiu han vist positiu que l'opinió en favor del bilingüisme a l'ensenyament sigui majoritària. No en va aquesta és la política lingüística que impulsa el Govern.

Miquel Payeras

Vista cansada

Ferran Sáez

El benestar imaginari

Un fantasma recorre Europa: el del replantejament de la viabilitat de l'estat del benestar. Qui no ho vulgui admetre, difícilment entendrà el resultat de les darreres eleccions alemanyes, o el debat social –amb conseqüències polítiques– que hi ha des de fa uns anys als països escandinaus o a Holanda. Cal estar molt atents a aquests processos perquè, tard o d'hora, es generalitzaran. I també cal contextualitzar-los correctament perquè, seguint amb el símil inicial parafrasejat del *Manifest comunista*, els nombrosos i variats fantasmes que recorren l'Europa actual poden portar-nos a conclusions precipitades.

Dues precisions, en aquest sentit. En primer lloc, convé no juxtaposar el debat nord-americà i l'europeu sobre aquest assumpte. Allò que a Europa anomenem asèpticament "estat del benestar", als Estats Units té connotacions ideològiques i adherències històriques molt fondes, que sovint s'han acabat reduint a una qüestió gairebé partidista entre demòcrates i republicans. A Europa, en canvi, l'estat del benestar ha estat un reclam important tant de la dreta com de l'esquerra. Es tracta, en definitiva, d'una idea o fita regulativa transversal, compartida pel socialisme i la democràcia cristiana, posem per cas. En el cas de la política alemanya al·ludida més amunt, aquest és justament el fil invisible que, des de la fi de la Segona Guerra Mundial, ha connectat el programa social de líders com Adenauer amb altres com Schröder. És molt important no perdre de vista aquest fet.

En segon lloc, i per una raó simètrica, les actuals impugnacions a la viabilitat de l'estat del benestar no són patrimoni ni de la dreta ni de l'esquerra. El replantejament d'aquest projecte ja no es basa a hores d'ara en ressorts ideològics, sinó que obeeix a preguntes hiperconcretes que, de moment, no tenen resposta. La primera i més inquietant és aquesta: qui garantirà les pensions de la generació del *baby boom*, que es jubilarà cap a la dècada del 2030? Si deixem de banda la retòrica florida amb què s'acostuma a tractar aquesta qüestió, sembla clar que tenim un problema, i dels grossos: la generació més nombrosa del segle XX haurà de ser mantinguda per la generació demogràficament més exigua de tota la història d'Europa (aquella que, entre 1985 i 1990, per exemple, va arribar a índexs de creixement negatius arreu del Vell Continent). Òbviament, això és impossible. Els números no quadren. Convé, doncs, anar superant el parany del benestar imaginari i plantejar altres sortides que tenen poc o gens a veure amb la manera com va ser definit el projecte inicial, en aquells dies llunyans en què encara teníem fills.